

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Силвия Трифонова Трифонова-Праматарова, Университет за национално и световно стопанство (УНСС), София

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма “Финанси, застраховане и осигуряване”, Висше училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), София

Автор: докторант Марек Воланин

Тема: „Оптимизиране на човешки, материални и финансови ресурси в общините в Република Полша”

1. Общо описание на представените материали

Със Заповед № 132/22.03.2023 г. на ректора на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) проф. д.ю.н. Борис Велчев, съм назначена за член на научното жури за осигуряване на процедурата за защита на дисертация на тема „Оптимизиране на човешки, материални и финансови ресурси в общините в Република Полша“ за придобиването на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, икономически и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване”.

Материалите, представени от ВУЗФ, включват всички необходими документи за процедурата, а именно: автобиография на английски език, дисертационен труд на руски език, автореферата на руски и на български език, резюмета на статии и списък, и служебна бележка със статии под печат, справка за изпълнение на националните минимални изисквания за придобиване на докторска степен по професионално направление 3.8. Икономика.

2. Кратка биографична информация на кандидата

Марек Воланин има магистърска степен в областта на икономиката и организацията на индустрията от Academy of Social Sciences, Варшава, през 1990 г. След това той има множество допълнителни квалификации. Понастоящем той работи като заместник-кмет на селска община Згожелец (Zgorzelec), Полша, от 2015 г. Той заема и много други длъжности, свързани с предприемачеството, образованието и развитието на тази община. През 2018-2019 г. той се обучавал в докторската програма „Управленски науки“ в областта на икономическите науки в Икономическия университет в Бидгошч с продължителност 6 семестъра. Той осъществява и академична работа във Висшето училище по хуманитарни науки в Шчечин, където води занятия по организация и управление на образованието в местното самоуправление. Като член на

научната група „Изследователи на управлението“ към Икономическия университет в Бидгощ авторът също осъществява научна дейност.

3. Актуалност на темата и уместност на целите и задачите

Темата на дисертационния труд на Марек Воланин е много актуална за съвременното развитие на всяка една община. Прави положително впечатление, че докторантът се насочва към изследването на слабо анализиран до момента проблем, а именно ролята на селските органи за самоуправление и оптимизирането на техните човешки, материални и финансови ресурси.

Проблемите на селските общини са слабо застъпени в научната литература и засягат голяма група селски общини в Полша, както и, косвено, извънградски общини в страните от Европейския съюз. Тези селски общини не са структурирани в правната система, но се разглеждат от представителите на правителството като специална група в рамките на извънградските общини.

Като основна цел на дисертационния труд е посочено определянето на факторите за функционирането на селските общини (периферните гмини) като особен тип такива общини в Полша. Възприети са следните конкретни цели, които на практика са задачи на изследването: 1/ Очертаване на ресурси за развитие и доходи на периферните гмини в Полша. 2/ Придобиване на познания за начина, по който следва да се отговори на очакванията и на задачите за развитие. 3/ Определяне на стратегически насоки и инструменти, които да гарантират устойчиво развитие за периферните гмини. Така формулирани целта и задачите на изследването са твърде общи.

4. Познаване на проблема

Докторантът е много добре запознат с проблемите на дисертационното изследване. Изследователската теза е, че периферните гмини стимулират устойчивото развитие на извънградските селски територии. Дефинирани са и три работни хипотези, които са следните: 1/ Развитието на периферните гмини определя икономическите им резултати. 2/ Финансовите резултати на периферните гмини са съпоставими с резултатите на градовете, около които са разположени тези гмини. 3/ Периферните гмини като селски общини със специфично местоположение са структурни единици, повечето от които са способни ефективно да управляват своите ресурси.

5. Методология на изследването

За разкриване на целите и задачите на дисертационния труд са използвани формално-логически методи, методи на емпирично изследване и теоретично познание. Измежду формално-логическите методологични инструменти са използвани следните: историко-логически подход, преглед на литературни източници и нормативни актове по проблемите на изследването, методи за сравнение, описание, анализ, синтез, аналогия, индукция, дедукция.

От групата на методите на емпиричните изследвания в дисертацията са използвани: анализ на статистически данни, данни от проведени изследвания, метод на анкетно проучване, дескриптивен анализ, метод на конкретните ситуации (case-study) и др.

Изследването, представено в дисертационния труд, е основано на данни, събрани под формата на анкетно проучване през 2020 г. Анкети са били разпространени в общините в един ден през октомври 2021 г. Отговорите са били събрани през ноември и декември 2021 г. Разработена е анкета с 27 въпроса, в т.ч.: 18 отворени и 9 затворени въпроси в 13 таблици.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Марек Воланин е с общ обем от 234 страници и се състои от въведение, три глави, заключение, използвана литература, приложения. Представен е списък на научни публикации, списък с интернет източници, списък с документи, закони и постановления, списък с таблици, графики и диаграми, списък на използвани акроними и съкращения. Библиографията на дисертационния труд включва общо 333 заглавия, в това число: 264 монографии, изследвания и научни статии, 23 нормативни източници, 46 заглавия на онлайн източници. Работата съдържа 29 таблици, 28 графики и 2 диаграми. Дисертационният труд включва 18 приложения, 13 от които представляват обобщени таблици с данните, получени от анкетното проучване.

Първа глава на труда е посветена на анализ на основните аспекти на функционирането на местното самоуправление в Полша и в Европа. Тя съдържа десет раздела. Втора глава съдържа девет раздела и е посветена на методологията на изследването. Трета глава включва шест раздела и в нея намират израз направените сравнения, постигнати резултати от изследванията и изводите. Тук е направен анализ на мястото на периферните гмини в сравнение с други гмини, техните рейтинги и конкуренцията между тях, както и на финансовите и социалните аспекти на функционирането на селските периферни гмини и на показатели за развитието на гмина Згожелец съпоставени с подобни структурни единици за териториално самоуправление в Полша. Основните резултати от изследването са представени в заключението. Като цяло може да се обобщи, че авторът е успял да постигне целите и задачите на дисертацията.

7. Научни приноси и значение на резултатите от изследването за науката и практиката

Приносите на докторанта са посочени в заключението на представения автореферат. Но някои от тези приноси са с характер на резултати от направеното изследване.

Научните и научно-приложните приноси на дисертацията на Марек Воланин мога да обобща, както следва:

- Това е един от първите дисертационни трудове в Европейския съюз, представящ изследване за гмините, разположени около градовете.
- Направена е цялостна характеристика на селските органи за самоуправление - периферните гмини в Полша.

- Извеждане на важни проблеми във функционирането на общинските формирования, засягащи голям брой общини в Европейския съюз.
- Дадени са насоки за оптимизирането на човешките, материалните и финансовите ресурси на селските органи за самоуправление - периферните гмини в Полша.

8. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е представил 7 научни публикации по темата на дисертацията. Четири от тях представляват самостоятелни научни публикации, а другите са в съавторство. Три от тях са статии в списанието на ВУЗФ - "VUZF Review".

9. Оценка на съответствието с националните минимални изисквания

Справката на докторанта за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, показва, че представените от докторанта публикации формират 224 точки към датата на представените ми материали.

10. Лично участие на кандидата

Смятам, че дисертацията е дело на самия докторант.

11. Автореферат

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд. Но преводът на български език на автореферата не е много добър. Дори заглавието на автореферата е сгрешено. Би следвало да се напише заглавието „Оптимизиране на човешките, материалните и финансовите ресурси на селска община в Република Полша“, а не „Оптимизиране на човешките, материалните и финансовите ресурси на периферната гмина”. Дори Република Полша изобщо липсва в заглавието в автореферата на български език. Недопустимо е подобно разминаване между отделните документи по процедурата. По този начин темата на труда, посочена в автореферата, дори не отговаря на написаното в Заповедта № 132/22.03.2023 г. на ректора на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) проф. д.ю.н. Борис Велчев.

12. Критични бележки, въпроси и препоръки

Към дисертационния труд на Марек Воланин имам следните бележки:

1. Твърде общо формулирани и недостатъчно ясни посочени цел и задачи на изследването.
2. Немного добър превод на български език на автореферата на труда.
3. Разминавания и несъответствия в наименования между отделните документи по процедурата.

Имам следния въпрос към докторанта, на който да отговори по време на защитата: Как следва да се оптимизират човешките, материалните и финансовите ресурси на селските общини – периферни гмини в Полша?

13. Лични впечатления

Не познавам докторанта и нямам никакви лични впечатления за него.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на тема „Оптимизиране на човешки, материални и финансови ресурси в общините в Република Полша”, с автор Марек Воланин, е обстойно изследване на тази проблематика, което има научна стойност за теорията и практиката. Представените материали са съобразени с изискванията на Закона за развитие на академичните кадри в Република България (ЗРАСРБ) и Наредбата за прилагане на ЗРАСРБ, както и Наредбата за прием и обучение на докторанти във ВУЗФ.

Въз основа на това давам положителна оценка на научните изследвания, представени в горепосочения рецензиран дисертационен труд и автореферат, и предлагам на уважаваните членове на научното жури да присъдят на Марек Воланин образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. Социални, икономически и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и сигурност”, Висше училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), София.

5.05.2023 г.

София

Рецензент:

(проф. д-р Силвия Трифонова-Праматарова)